

Vergaderjaar 2017–2018

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 649

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 oktober 2017

De vervoerconcessies waddenveren West en Oost zijn in 2014 voor een periode van 15 jaar toegekend aan respectievelijk Terschellinger Stoomboot Maatschappij BV (hierna: TSM) en Wagenborg Passagiersdiensten BV (hierna: WPD). Deze concessies zijn belangrijke instrumenten voor kwalitatief hoogwaardig personenvervoer tussen het vasteland en de Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Met deze brief informeer ik u over de betrouwbaarheidprestaties, de klantwaardering over de prestaties en de voorgestelde verbeteringen voor 2018. Ik heb ingestemd met de door TSM en WPD ingediende vervoerplannen voor 2018. De vervoerplannen treft u in de bijlage aan¹.

Tevens hebben de leden Van Helvert en Van der Molen (beiden CDA) op 22 september jl. schriftelijke vragen ingediend over de voorgenomen btw-aanpassing. U ontvangt de antwoorden op deze vragen separaat.

Algemeen oordeel vervoerplannen 2018

Ik ben tevreden over de behaalde prestaties van het afgelopen jaar (tweede helft 2016 – eerste helft 2017). De vervoersconcessie West (Vlieland en Terschelling) wordt zowel op klanttevredenheid als betrouwbaarheid conform de concessienorm uitgevoerd. TSM laat momenteel twee nieuwe, milieuvriendelijke, schepen bouwen en komt zo tegemoet aan de toenemende reizigersstroom. TSM laat uiterlijk 1 november a.s. weten wanneer de schepen naar verwachting in de vaart worden genomen en welke dienstregeling in 2018 gevaren wordt. Dit is in de consultatie met de consumentenorganisaties en decentrale overheden zo besproken.

Voor de concessie Oost (Ameland en Schiermonnikoog) geldt dat ik tevreden ben over de prestaties naar Schiermonnikoog, maar dat de

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

betrouwbaarheid van de verbinding naar Ameland een aandachtspunt blijft. Door natuurlijke omstandigheden is de vaargeul in beweging en dit heeft effect op de vaartijd en de betrouwbaarheid van de dienstverlening voor de reizigers. Zowel Rijkswaterstaat (RWS) als WPD zetten zich in om de betrouwbaarheid in de komende jaren, conform de in het zogenaamde open plan proces (OPP)² afgesproken maatregelen, te verbeteren en doen omvangrijke investeringen. WPD kiest in 2018 voor een aanpassing van de dienstregeling om vertragingen te kunnen inlopen en start daarnaast een sneldienst die – vooral voor de vaste groep reizigers – een betrouwbaar en snel alternatief kan bieden. RWS investeert voor de route naar Ameland in een bochtafsnijding die in 2019 gereed zal zijn. Ik heb met WPD afgesproken dat zij de effecten op de betrouwbaarheid nauwkeurig monitoren en deze prestatiegegevens openbaar maken, zodat de bij het OPP betrokken partijen zich ervan kunnen vergewissen of de afgesproken maatregelen het beoogde effect hebben. Ik heb voorts benadrukt dat WPD de communicatie bij vertragingen verder verbetert. Daartoe heeft WPD maatregelen opgenomen in het vervoerplan 2018. Zo realiseert WPD, in samenwerking met lokale OV aanbieders, een informatiesysteem waarbij reizigers in bijvoorbeeld de bus, de verwachte afvaartijden en beschikbare plaatsen kunnen zien.

De concessienemers hebben de vervoerplannen ingediend na constructief overleg met het consumentenplatform en de decentrale overheden. De vervoerplannen geven een reëel beeld van de prestaties die de reizigers mogen verwachten. Ik heb daarom met de vervoerplannen ingestemd. Aan WPD heb ik daarbij de voorwaarde gesteld dat ik hun voorstel voor de nadere invulling van de sneldienst nog ter besluitvorming krijg voorgelegd. Voor beide rederijen geldt dat zij bij RWS de procedure doorlopen om zeker te stellen dat de infrastructuur geschikt is en toestemming wordt verleend om de infrastructuur zo nodig aan te passen voor de nieuwe schepen. Deze toestemming is een vereiste om met de nieuwe schepen te mogen varen.

In de beide vervoerplannen is opgenomen dat de tarieven met 0,8 procent stijgen. Dit vind ik acceptabel, gelet op de prestaties van de rederijen en de verwachte prijsstijgingen, en dit is op grond van de concessies toegestaan.

Per concessie volgt hierna een nadere toelichting. Daarbij ga ik ook in op de toezegging de Tweede Kamer jaarlijks te informeren over het klanttevredenheidsonderzoek³ en de uitkomsten van het door de Minister van IenM toegezegde onderzoek naar varianten op de dienstregeling van de veerverbinding Holwerd – Nes, gericht op het verminderen van de vertragingen en de verhoging van de betrouwbaarheid⁴. De resultaten van deze onderzoeken zijn verwerkt in de vervoerplannen en zijn tevens als bijlage bijgevoegd⁵.

Uitvoering vervoerconcessie waddenveren West

Jaarlijks wordt in opdracht van IenM door een onafhankelijke organisatie een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek dat begin dit jaar is uitgevoerd blijkt dat voor de vervoerconcessie West aan de afgesproken normen wordt voldaan.

² Kamerstuk 31 409, nr. 131.

³ Algemeen Overleg Waddenveren dd 24 maart 2016 (Kamerstuk 29 684, nr. 139).

⁴ Algemeen Overleg Scheepvaart dd 21 december 2016 (Kamerstuk 31 409, nr. 133).

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

In het vervoerplan 2018 heeft TSM verschillende maatregelen opgenomen om het klantoordeel verder te verbeteren. Naast de aanschaf van de twee milieuvriendelijke schepen, verhoogt TSM de betrouwbaarheid van de dienstregeling naar Vlieland door vanaf 2018 het gehele jaar drie retourafvaarten te verzorgen met een streefvaartijd van 1 uur en 35 minuten. Dat is 10 minuten korter dan de huidige vaartijd. Daarmee is een goede balans gevonden tussen enerzijds de wens van reizigers om sneller te varen en anderzijds de daarmee samenhangende meerkosten. Ik heb er alle vertrouwen in dat hiermee de positieve resultaten worden gecontinueerd en zo mogelijk verder verbeteren.

Uitvoering vervoerconcessie waddenveren Oost

Gelet op de goede klanttevredenheid, betrouwbaarheid en uitval, voert WPD voor de verbinding met Schiermonnikoog de concessie naar mijn tevredenheid uit. De verbinding naar Ameland blijft, mede door het natuurlijke verloop van de vaargeul, een aandachtspunt.

Stand van zaken maatregelen Open Planproces Ameland

Om de betrouwbaarheid van de vaarverbinding tussen Ameland en Holwerd te verbeteren heeft een OPP met alle betrokkenen plaats gevonden. Op 19 december 2016 heb ik uw geïnformeerd over het eindrapport⁶ van het OPP. De stand van zaken met betrekking tot de in het OPP gezamenlijk afgesproken maatregelen is als volgt.

Bochtafsnijding

- In de loop van 2019 is de bochtafsnijding «vloedgeul» naar verwachting door RWS gerealiseerd en ontstaat een reistijdwinst van circa 4 minuten.
- RWS is gestart met onderzoek naar de haalbaarheid van de bochtafsnijding Reegeul-Oost. De resultaten verwacht ik eind dit jaar.

Optimalisatie baggerregime

- RWS en WPD hebben afspraken gemaakt over het optimaliseren van het baggerregime. Dit heeft geleid tot betere informatie en communicatie tussen de partijen waardoor de baggerwerkzaamheden gerichter worden uitgevoerd.
- RWS werkt aan verdere optimalisaties van het baggerregime.

Sneldienst

- Zoals aangegeven is WPD voornemens in de loop van 2018 een sneldienst uit te voeren. WPD doet mij dit najaar een voorstel voor de dienstregeling en tariefstelling op basis van een enquête onder stakeholders en advies van het consumentenplatform en decentrale overheden.

Optimalisatie proces van in- en uitladen

- WPD heeft in 2017 een efficiencyslag gemaakt op het in- en uitlaadproces waardoor dit sneller verloopt.
- WPD werkt aan verbeteringen die wat meer tijd vergen, zoals aanpassingen aan bepaalde voorzieningen.

⁶ Kamerstuk 31 409, nr. 131

Aanpassing dienstregeling

Een belangrijk resultaat van het OPP is de aanbeveling om de betrouwbaarheid van de dienstregeling te vergroten door het aanbrengen van een knip. Tijdens het Algemeen Overleg Scheepvaart dd 21 december 2016 heeft uw Kamer verzocht verschillende dienstregeling varianten te onderzoeken om te bezien of de knipvariant inderdaad de beste oplossing is. De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft daartoe, in afstemming met de gemeente Ameland en WPD, een onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren naar varianten op de dienstregeling van de veerverbinding Holwerd–Nes, gericht op verminderen van de vertragingen en verhoging van de betrouwbaarheid⁷. De eindrapportage van Goudappel Coffeng is bijgevoegd⁸. In het onderzoeksrapport zijn de consequenties van verschillende dienstregeling varianten geschetst.

WPD wijst erop dat het bijgevoegde onderzoeksrapport geen ander licht heeft doen schijnen op het OPP advies. Een 5-kwartiersdienst wijst WPD af vanwege de grote consequenties voor de bedrijfsvoering en de daarmee samenhangende doorrekening van de extra kosten in de tarieven. Verder wijst WPD er op dat met de hiervoor genoemde OPP maatregelen de betrouwbaarheid naar verwachting toeneemt tot een niveau dat voldoet aan de in de concessie neergelegde norm. In het vervoerplan 2018 stelt WPD dan ook voor om een knip in de dienstregeling van 2018 in te voeren.

Dit voorstel wordt gesteund door de consumentenorganisaties en de Provincie Friesland. De Gemeenteraad van Ameland heeft echter een voorkeur uitgesproken voor een 5-kwartiersdienstregeling.

Alles overwegende steun ik het voorstel van WPD. Ik ben van mening dat invoering van de knip variant de meest realistische dienstregelingvariant is om de betrouwbaarheid te verbeteren. Deze variant doet recht aan de afspraken dat de concessie voor eigen rekening en risico van de rederij wordt uitgevoerd en de tarieven niet onevenredig zullen toenemen. De betrouwbaarheid zal hiermee het aankomende jaar naar verwachting significant verbeteren. Ik heb met WPD afgesproken dat zij de effecten op de betrouwbaarheid nauwkeurig monitoren.

Langere termijn

In overeenstemming met het OPP advies is door mijn ministerie een proces gestart om te komen tot een permanente duurzame oplossing voor de bereikbaarheid van Ameland op de langere termijn. De aanpak is momenteel in voorbereiding.

Parallel aan dit traject wordt – eveneens onder regie van mijn ministerie – in de herfst van 2017 gestart met het opstellen van een Gebiedsagenda Wadden 2050. Dit zal naar verwachting een jaar in beslag nemen. De Gebiedsagenda Wadden 2050 vormt input voor de ontwikkeling van de Nationale Omgevingsvisie. Het is een vormvrije verkenning van ambities, potenties, opgaven en mogelijke maatregelen in/voor het waddengebied van rijk en regio gezamenlijk. Ook de bereikbaarheid van de Waddeneilanden zal hierin een plek krijgen. De uitkomsten en afspraken die in of naar aanleiding van de Gebiedsagenda Wadden 2050 worden gemaakt, kunnen van invloed zijn op beleid, regelgeving en financiering. Duurzame bereikbaarheid is een van de prioritaire thema's⁹.

⁷ Algemeen Overleg Scheepvaart d.d. 21 december 2016 (Kamerstuk 31 409, nr. 133).

⁸ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

⁹ Kamerstuk 29 684, nr. 152.

Beide trajecten zijn erop gericht in de loop van 2019 tot een lange termijn visie en uitvoeringsagenda te komen, onder meer voor de langere termijn bereikbaarheid van Ameland.

Verkenning overdracht concessieverlening

Zowel uw Kamer als de Provincie Fryslân (in het coalitie akkoord) roepen op te onderzoeken of en hoe de concessieverlening van de veerdiensten naar de Waddeneilanden overgedragen kan worden aan de Provincie¹⁰. Ik heb eind vorig jaar een eerste gesprek gevoerd met de verantwoordelijk gedeputeerde. De gedeputeerde heeft een positieve intentie uitgesproken. Hierbij vinden we het beiden van belang dat de visie op het vaargeulbeheer helder is.

Het open planproces Ameland heeft inmiddels voor de korte termijn duidelijkheid gegeven voor het vaargeulbeheer van/naar Ameland. Wanneer de lange termijn oplossingen meer vorm krijgen ben ik voornemens om samen met de Provincie Friesland in 2018 een onafhankelijk onderzoek uit te laten voeren naar de consequenties van de overdracht van het concessiebeheer en -verlening ter voorbereiding van politieke besluitvorming. Daarbij zal uiteraard ook overleg plaatsvinden met de huidige concessiehouders.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
S.A.M. Dijkma

¹⁰ Motie van de leden Van Helvert en Aukje de Vries, Kamerstuk 29 684, nr.131.